

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»
від 07.09.2021 р.

Директор Інституту,
Голова Вченої ради Інституту,
д.і.н., проф., чл.кор. НАН України
А.І. Кудряченко

СТРАТЕГІЯ

ДУ «ІНСТИТУТ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НАН УКРАЇНИ

Державна установа «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України» – науково-дослідна установа у складі Національної академії наук України. Її було створено згідно Постанови Президії НАН України від 21 вересня 2011 р. № 266 на базі Інституту європейських досліджень НАН України з метою проведення фундаментальних і прикладних досліджень з актуальних проблем всесвітньо-історичного процесу та світового культурно-цивілізаційного розвитку, вивчення історії країн світу, історії міжнародних відносин та історичних зв'язків України з країнами і народами світу, актуалізації та впровадження передового світового цивілізаційного досвіду у практику вітчизняного суспільно-політичного і культурного життя.

Дослідження в галузі всесвітньої історії в Україні до створення ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» перебували на периферії наукового мейнстріму, провадилися фрагментарно, не маючи координаційного центру, були розпорошені між окремими профільованими науковими установами. У зв'язку з цим в Україні не отримувала належного розвитку вітчизняна теоретико-методологічна база цієї галузі, до нині гостро бракує фахівців з проблем і закономірностей всесвітньо історичного процесу, історії окремих історичних періодів, регіонів і навіть країн, робляться перші кроки в компаративних дослідженнях регіональних суспільно-політичних, соціокультурних процесів в їх історичному вимірі. Нині Інститут ствердив себе як визнаний флагман всесвітньо-історичних досліджень в Україні.

Відчуваючи свою відповідальність, усвідомлюючи важливість завдань, що стоять перед ним, і вагомість наших здобутків, Інститут визначає свою місію та стратегію, входячи зі статутних завдань.

Місією Інституту є проведення і координація фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у галузі всесвітньої історії, дослідження проблем всесвітньо-історичного процесу та цивілізаційного розвитку, вивчення історичних зв'язків України з країнами і народами світу, розробки на цій основі рекомендацій для органів державної влади щодо стратегії інтеграції України у світове співтовариство та впровадження передового досвіду країн світу в практику суспільно-політичного і культурного життя України, підготовка висококваліфікованих науково-дослідницьких кадрів, задоволення соціальних, економічних і культурних потреб та інноваційного розвитку країни.

Стратегічними завданнями Інституту є:

- розробка нових концептуальних підходів до осмислення вітчизняних реалій у контексті глобальних зрушень та посилення інтеграційних процесів на континенті. Нова концепція дослідження має спиратися на поєднання принципів конструктивістської й інституціональної парадигм, а також включати теоретичні елементи світ-системної теорії та культурно-цивілізаційні параметри;

- розробка новаторських теоретичних, науково-методологічних та практичних підходів щодо ґрунтовних досліджень закономірностей історичного розвитку країн світу, місця українського народу і нашої держави у світових культурно-цивілізаційних процесах;

- за засадах міждисциплінарного культурно-цивілізаційного аналізу дослідження співмірності духовно-культурних та цивілізаційних ознак європейського та українського соціуму, особливостей національної самоідентифікації українства на сучасному етапі, можливостей та викликів його входження до загальноєвропейського простору за ціннісними вимірами;

- з'ясування тенденцій розвитку цивілізаційних процесів в умовах глобалізації, причин, сутності та наслідків глобальних і регіональних конфліктів, концептуальних засад еволюційного соціально-економічного розвитку транзитивних країн і України;

- подолання історичних схем, міфів та концептуальних підходів щодо України, домінуючих у минулому, які ще й сьогодні побутують і справляють певний вплив у багатьох зарубіжних країнах, вироблення вітчизняного бачення всесвітньої історії та місця України в ній, подолання пануючої російсько-радянської схеми трактування всесвітньої історії, її визначальних віх;

- підготовка висококваліфікованих науково-дослідницьких кадрів через аспірантуру та докторантуру Інституту.

Для розв'язання визначених стратегічних завдань Інститут здійснюватиме фундаментальні та прикладні дослідження на таких напрямках:

- теоретичні проблеми всесвітньої-історичного процесу;
- історія країн світу;

- історія міжнародних відносин;
- світовий культурно-цивілізаційний розвиток;
- світосистемні трансформації в умовах глобального розвитку, система міжнародних відносин в контексті планетарних викликів;
- цивілізаційні зрушення та конкуруючі версії прогресу сучасності;
- суспільно-політичні та культурні взаємини України з країнами світу та розвиток цих взаємин;
- соціально-політичні та інформаційні чинники сучасного світового розвитку;
- міжнародна безпека, врегулювання міжнародних конфліктів;
- глобалізація та регіоналізація;

Задля забезпечення розвитку Інституту як науково-дослідної установи – лідера всесвітньої-історичних досліджень в Україні, Інститут:

- розширюватиме спектр фундаментальних та прикладних наукових досліджень;

- проводитиме координацію досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у галузі всесвітньої історії, дослідженні проблем всесвітньо-історичного процесу та цивілізаційного розвитку, вивчення історичних зв'язків України з країнами і народами світу, розробки на цій основі рекомендацій для органів державної влади щодо стратегії інтеграції України у світове співтовариство та впровадження передового досвіду країн світу у практику суспільно-політичного і культурного життя України та її інноваційного розвитку;

- нарощуватиме інтенсивність активного співробітництва з провідними вітчизняними академічними інститутами та університетами в галузі історичних та міждисциплінарних досліджень актуальних проблем історії та сучасності;

- реалізуючи договірні положення, систематичного проводитиме наукові заходи (міжнародні наукові форуми, міжнародні конференції, круглі столи, воркшопи, виставки, симпозіуми, семінари, наукові школи тощо), забезпечуватиме візити іноземних наукових делегацій, дослідників, дипломатів іноземних посольств в Україні та дипломатів посольств України в країнах світу до Інституту;

- організовуватиме, проводитиме та братиме участь у конкурсах наукових проєктів, наукових розробок і конкурсах на отримання грантів, у тому числі – міжнародних конкурсах, за результатами конкурсів забезпечуватиме виконання необхідних робіт і заходів;

- розширять контакти та поглиблюватиме міжнародне наукове співробітництво, а також розвиватиме на договірній основі плідну наукову співпрацю, обмін науковою продукцією з академічними інститутами історії в Азербайджані та Білорусі, Інститутом європейської інтеграції та політичних наук АН Молдови; Бакинським слов'янським університетом, Вільнюським університетом Литви, Словацькою асоціацією зовнішньої політики, Інститутом дослідження наслідків воєн ім. Людвіга Больцмана, (Грац-Відень-

Раабс), Інститутом культури й історії німців Північно-Східної Європи (Німеччина, м. Люнебург), Геттінгенським дослідницьким центром (Німеччина, м. Геттінген) та іншими зарубіжними дослідницькими центрами, науковими установами та закладами вищої освіти з урахуванням вимог експертів НАЗЯВО щодо академічної мобільності;

- нарощуватиме співробітництво в сфері стажування наукових співробітників та аспірантів за кордоном, обмін науковою літературою та іншими інформаційними ресурсами;

- розширить практику запрошення зарубіжних науковців, дипломатів до участі в публікаціях Інституту мовою оригіналу та виходу друком праць науковців ДУ в іноземних наукових часописах;

- здійснюватиме видавничу діяльність наукового, освітнього та просвітницького характеру, виступатиме в установленому порядку засновником друкованих засобів масової інформації, наукових видавництв, наукових журналів та наукових видань;

- відповідно до запитів органів держаної влади, завданнями Президії НАН України та за власною ініціативою розроблюватиме інформаційно-аналітичні матеріали, прогнози, пропозиції, рекомендації з питань розвитку держави та суспільства, здійснюватиме наукову експертизу проектів офіційних документів, законодавчих та інших нормативно-правових актів, наукових напрямів тощо;

- розроблюватиме рекомендації щодо двосторонніх та багатосторонніх відносин з провідними державами світу, пріоритетними партнерами, з країнами і регіонами, окреслення напрямів спільної міжнародної активності;

- розширюватиме співпрацю з органами державної влади України, міністерствами і відомствами з підготовки аналітичних і прогностичних матеріалів з проблематики міжнародних відносин, взаємин України з країнами світу, вивчення їх досвіду в контексті суспільно-політичного реформування і системної модернізації нашої країни;

- братиме активну участь у суспільно-політичному житті країни через залучення науковців до теле- й радіопередач як експертів та аналітиків з актуальних проблем вітчизняного і міжнародного життя, публікацій у засобах масової інформації та пропаганди здобутків вітчизняної науки;

- ініціюватиме запровадження інноваційних форм співпраці науковців з широкою громадськістю;

- провадитиме освітню діяльність у сфері вищої освіти, надаватиме послуги шляхом підготовки фахівців за різними кваліфікаційними рівнями відповідно до Закону України «Про вищу освіту», у тому числі через магістратуру, аспірантуру та докторантуру;

- вживатиме заходів щодо підвищення кваліфікації наукових працівників, сприятиме розвитку наукової складової у сфері освіти та залученню талановитої молоді до наукової діяльності;

- здійснюватиме в установленому порядку навчання за програмами післядипломної освіти з метою перепідготовки наукових працівників та спеціалістів, підвищення кваліфікації співробітників Інституту, в тому числі

через стажування у вітчизняних наукових установах та за кордоном, а також створюватиме спільно з університетами, іншими закладами вищої освіти спеціалізовані кафедри для підготовки фахівців за кваліфікаційним рівнем доктора філософії;

- надаватиме науково-методичну допомогу науковим установам, закладам вищої освіти, та залучатиме їх до виконання науково-дослідних робіт;

- забезпечуватиме взаємний обмін науковим досвідом, науковими розробками та інформацією з науковими установами, закладами вищої освіти, науково-інформаційними центрами, бібліотеками, іншими організаціями та фондами в Україні та за кордоном.

Завдання, що нині стоять перед Українською державою, потреби в ствердженні України в колі європейських держав і народів світу, у прискоренні та оптимізації трансформаційних процесів вкрай актуалізували необхідність урахування позитивного (і негативного) досвіду суспільного транзиту інших країн і народів, впровадження передового світового цивілізаційного досвіду у практику вітчизняного суспільно-політичного і культурного життя, а отже гранично підсилили значення фундаментальних і прикладних досліджень з актуальних проблем всесвітньо-історичного процесу та світового культурно-цивілізаційного розвитку, вивчення історичного досвіду країн світу, історичних зв'язків України з країнами і народами світу.

Виходячи з цього, науковий колектив Інституту зорієнтований на поглиблення досліджень з окреслених напрямів і залучення до них широкого кола вітчизняних та іноземних фахівців, стейкхолдерів, у тому числі здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня до активної роботи в цій сфері.